

Η νεώτερη ιστορία του δάσους Γκολέμα-Ρέκα

της Αναστασίας Περισοράτη

Δικηγόρου

Στην ανατολική πλευρά του Βερμίου κατάφυτη, δασωμένη, ομαλή, προσβάσιμη, με πολλές πηγές, ακόμη και σε μεγάλο υψόμετρο, αναπτύχθηκαν παλαιότερα αρκετοί οικισμοί, τους περισσότερους από τους οποίους σήμερα τους συναντά κανείς μόνο σε ιστορικές μελέτες και αναφορές ή ως απλά τοπωνύμια. Ο νεότερος οικισμός που δημιουργήθηκε στο Βέρμιο, αναπτύχθηκε και εξακολουθεί να υπάρχει ως μια ζωντανή κοινότητα σήμερα είναι ο οικισμός του Ροδοχωρίου, που οι παλιότεροι τον ήξεραν ως Μέγα Ρέμα, ήδη δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Νάουσας. Εκεί, σε υψόμετρο 540 μ. περίπου εγκαταστάθηκαν, μετά την καταστροφή του 1922, οικογένειες προσφύγων από τον Πόντο της Μικράς Ασίας, στην περιοχή του δασοκτήματος Γκολέμα-Ρέκα (Μεγάλο Ρέμα), που παραχωρήθηκε σ' αυτούς από το Ελληνικό Δημόσιο.

Παραθέτουμε τη μικρή ιστορία αυτού του δασοκτήματος από την απελευθέρωση της Μακεδονίας από τους Τούρκους μέχρι την παραχώρησή του στους πρόσφυγες.

Με τον νόμο 434/28-Νοεμβρίου 1914, «περί δωρεάς του δάσους Γολέμα-Ρέκα (Μεγάλο Ρέμα) εις την Α.Μ. τον Βασιλέα Κωνσταντίνον», ο βασιλιάς Κωνσταντίνος Β δώρισε στον εαυτό του το δασοκτήμα. Το πλήρες κείμενο του νόμου γι' αυτή τη δωρεά παρέχει πλήθος από ενδιαφέρουσες πληροφορίες. Αποτελεί δείγμα για το πώς αποκτούσαν οι εκάστοτε βασιλείς την λεγόμενη «βασιλική περιουσία», μας υπενθυμίζει ότι το νέο ελληνικό κράτος παρέλαβε από το τουρκικό κτηματολόγιο, το οποίο όχι μόνο δεν εκμεταλλεύτηκε, αλλά φρόντισε να το καταστήσει με την πάροδο των χρόνων άχρηστο. Ακόμη, είναι

άκρως ενδιαφέρουσα η περιγραφή των ορίων του δασοκτήματος, την οποία διαβάζοντάς την ο αναγνώστης θεωρεί ότι διαβάζει κάποια περιγραφή ταξιδιώτη, μεταφέρεται σε ένα μεγάλο περίπατο στο βουνό, και αν είναι μάλιστα από τους παλαιότερους κατοίκους της περιοχής, ίσως να αναβιώσουν στη μνήμη του εικόνες των παιδικών του χρόνων, γιατί σήμερα βέβαια, εκτός από τα βασικά γεωφυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής, η υπόλοιπη περιγραφή αποτελεί μόνο ιστορία. Ας δούμε το πλήρες κείμενο:

Νόμος 434

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ομοφώνως μετά της Βουλής, αποφασίσαμεν και διατάσσομεν.

Άρθρον 1^{ον}

Δωρείται κατά πλήρη κυριότητα και νομήν τη Α. Μεγαλειότητι τω βασιλεί των Ελλήνων Κωνσταντίνω το εν τη περιφέρειά Βοδενών του νομού Θεσσαλονίκης, κείμενον εθνικόν δάσος υπό την ονομασίαν Γολέμα – Ρέκα (Μεγάλο- Ρέμα), συμφώνως προς το παρά τω Δημοσίω υπάρχον αντίγραφον του επί τουρκοκρατίας συνταχθέντος επισήμου σχεδιαγράμματος.- Το δάσος τούτο περιγράφεται δια των κάτωθι αναγραφομένων ορίων ως εξής:

Τα σύνορα της χειμερινής βοσκής Γολέμα-Ρέκα άρχονται εκ του μεγάλου λάκκου (Γολέμα-Ρέκα) απέναντι του σπηλαίου και δια του λάκκου τούτου κατερχόμενα και τας καλύβας κεραμιδοποιείου εντός συμπεριλαμβάνοντα και τον δρόμον

Γιαννακόβου και Βοδενών ακολουθούντα μέχρι της Μάνδρας και εκείθεν από την παλαιάν ασβεστοκάμινον δια της πλάκας της κειμένης εντός του ιερού λάκκου, διερχόμενα εις την καλύβην Κοβάτς και εκείθεν από την σημαδευμένην πέτραν την κειμένην εντός του λάκκου του κειμένου μεταξύ της κορυφής της καλύβης Κοβάτς και της κορυφής του αλωνίου των δαιμόνων εις την τελευταίαν κορυφήν αλωνίου δαιμόνων και ακολούθως αφήνοντα

έξω τα Μαντζάρικα χωράφια δια του έμπροσθεν αυτών διερχομένου λάκκου προς τα άνω εις την Μαντζαρικήν βρύσιν (βρύσις ληστών) και εκείθεν τέμνοντα δρόμον Βοδενών Γιαννακόβου εις την Μπάραν και εις σημείον σωρού λίθων και κατόπιν τον ρηθέντα αιγόδρομον επ' ολίγον ακολουθούντα εις τον παλαιόν αιγρόδρομον, όστις αφίνει την κορυφήν Μπόρας εντός των συνόρων εις το μέρος το καλούμενον Μπάρα Ράικου και εκείθεν δια της ράχους εις τον δρόμον Οσλάνας- Δερζιλοβον, αφήνοντα το χωράφι του Κίρτσε εντός των συνόρων, και δια της κορυφής του Κίρτσε διερχόμενα φθίνουσιν εις τους τοίχους ακολούθως εις τας εβδομήκοντα καρυδιές και Κοτσίνες και το λιθόστρωτον, διερχόμενα δια του αιγόδρομου και αφήνοντα το μακρύ λιβάδι προς το χωρίον Δερτίλοβον εις τον χάνδακα και ακολούθως επί του σωρού λίθων διερχόμενα εις τον λάκκον Γολέμα- Ρέκα και εκ τούτου τον σημείον κατερχόμενα εις τον λάκκον και ακολούθως αφήνοντα τούτον δια του δρόμου, όστις πηγαίνει εις Παντίναν, εις την ράχιν επάνω, και την Παντίναν εκτός αφήνοντα δια της ράχους εις την Περιστεράν και εκείθεν εις το σημείον ένθα ενούται ο μέγας λάκος Γολέμα - Ρέκα με τον Μαντζαρικών λάκκον, όστις διέρχεται έμπροσθεν των Μαντζαρικών χωραφίων φθάνοντα, λήγουσιν

εις το σπήλαιον, το αρχικόν σημείον.-

Η εντός των άνω περικλειομένων ορίων χειμερινή βοσκή αποτελείται από τριάκοντα εννέα χιλιάδας οκτακόσια ογδοήκοντα παλαιά τουρκικά στρέμματα και οκτακοσίους εξήκοντα εννέα τετραγωνικούς πήχεις, ή δέκα τέσσαρας χιλιάδας εξακόσια εβδομήκοντα και οκτακοσίους εξήκοντα εννέα τετραγωνικούς πήχεις, ή δέκα τέσσαρας χιλιάδας εξακόσια εβδομήκοντα εξ νέα τουρκικά

στρέμματα (πλέθρα) και εκατόν μέτρα τετραγωνικά, ήτοι τριάκοντα επτά χιλιάδας τετρακόσια είκοσι επτά και ήμισυ βασιλικά στρέμματα (εκ 1.000 τετρ. μέτρων) αριθ. 37.427 βασιλικά στρέμματα και 500 τετραγωνικά μέτρα ή 37.427.500 τετρ. μέτρα.

Άρθρον 2.

Η έκτασις του δάσους Γολέμα Ρέκα και τα ακριβή τούτου όρια ορισθήσονται επί τη βάσει νέας λεπτομερούς καταμετρήσεως συμφώνως προς τα κατά το προηγούμενον άρθρον διαγραφόμενα όρια αυτού.

Άρθρον 3.

Επιτροπή, συγκροτούμενη εκ του νομάρχου Θεσσαλονίκης, του προέδρου του Πρωτοδικείου Βοδενών και ενός επιθεωρητού των δασών, ορισθησομένου, υπό του υπουργείου της Εθνικής Οικονομίας, εντός μηνός από της ισχύον του νόμου τούτου, θέλει συνέλθει και γνωμοδοτήσει περί του καταβλητέου ποσού αποζημιώσεως εις τον κεκτημένον άδειαν υλοτομίας Νικ. Θεοδωρίδην. Το ποσόν δε τούτο, μετά έγκρισιν του υπουργικού συμβουλίου, καταβληθήσεται τω δικαιούχω, εάν μηδείς παρουσιασθή εγείρων τας αυτάς αξιώσεις.

Ο παρών νόμος ψηφισθείς υπό της Βουλής και παρ Ημών σήμερα κυρωθείς δημοσιευθήτω

Το φύλλο της εφημερίδας της Κυβερνήσεως όπου δημοσιεύεται ο νόμος της δωρεάς

δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως και εκτελεσθήτω ως νόμος του Κράτους.

Εν Αθήναις τη 28 Νοεμβρίου 1914

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β

Ο επί των Οικονομικών Υπουργός

ΑΔ. Ν. ΔΙΟΜΗΑΗΣ

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

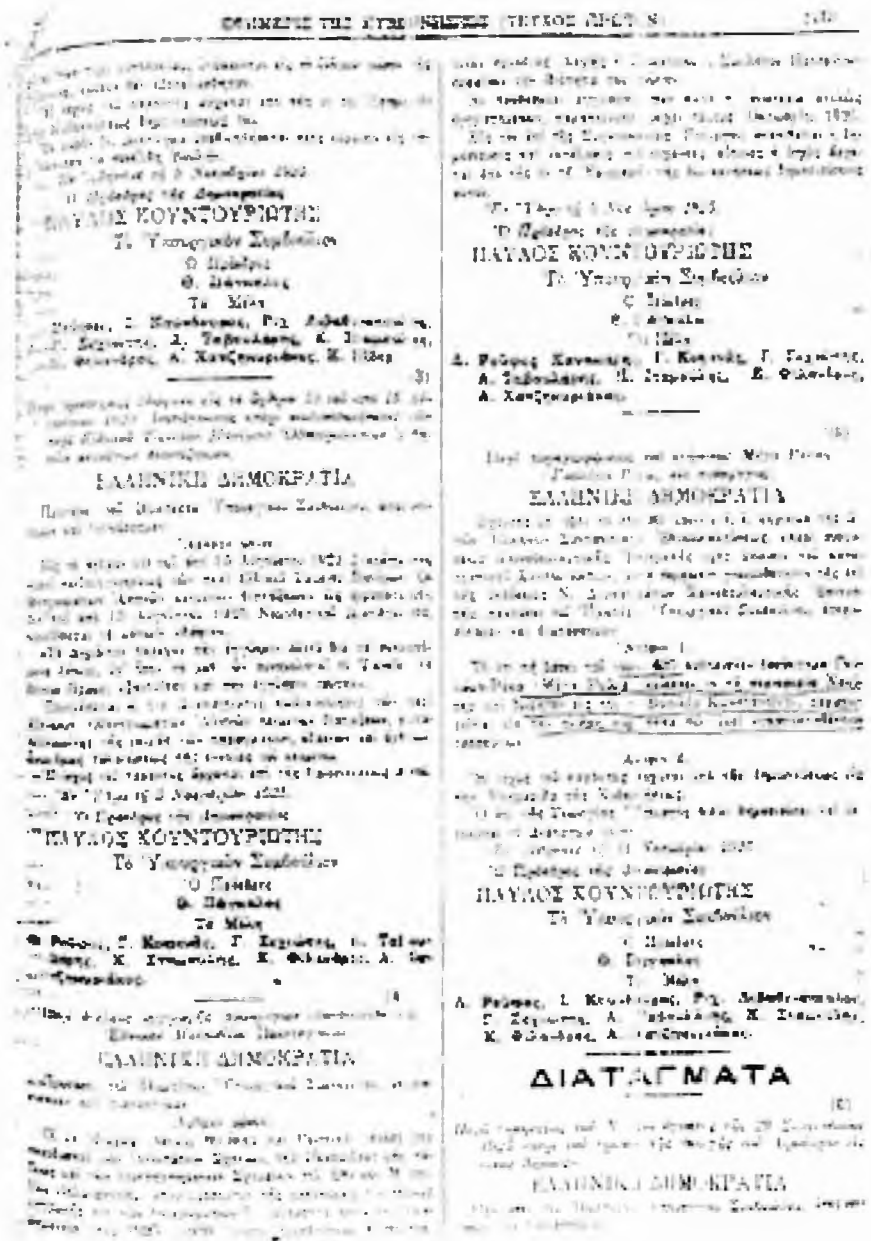
Κ. Α. Ρακτιβάν

εγκατασταθέντων προσφύγων».

Για την ιστορία, αξίζει να αναφερθεί ότι μέχρι και σήμερα το ελληνικό κράτος δεν έχει δώσει τίτλους κυριότητας στους εγκατασταθέντες.

Η επαναστατική κυβέρνηση του 1922 εξέδωσε την με αριθμό 122/32 από 3/3/1923 απόφαση, με την οποία επανέρχονται στην πλήρη κυριότητα του Δημοσίου κτήματα τα οποία είχαν δωρηθεί στον Βασιλέα των Ελλήνων Κωνσταντίνο, μεταξύ των οποίων και το εθνικόν δάσος Γολέμα-Ρέκα (Μεγάλο Ρέμα), «εις ην κατάστασιν ευρίσκονται κατά την 12-9-1922».

Στην περιοχή εγκαταστάθηκαν το 1923, όπως προαναφέρεται, πρόσφυγες από τον Πόντο, προς αποκατάσταση των οποίων, επί Προέδρου Δημοκρατίας Παύλου Κουντουριώτη και Προέδρου Κυβερνήσεως Θεοδώρου Πάγκαλου, εκδόθηκε το από 11 Νοεμβρίου 1925 Νομοθετικό Διάταγμα, σύμφωνα με το οποίο «το επί τη βάσει του νόμου 434 καθορισθέν δασόκτημα Γκολέμα-Ρέκα (Μέγα Ρέμα) κείμενον εν τη περιφέρεια Ναούσης και δωρηθέν εις τον Βασιλέα Κωνσταντίνο, παραχωρείται εις την πλήρη κυριότητα των εκεί

Το φύλλο της εφημερίδας της Κυβερνήσεως όπου επαναφέρει την κυριότητα του δάσους στο δημόσιο